

Zgodilo se je, da je ta številka glasila spet inovacijska, čeprav si je res težko predstavljati, kako je glede na poletje to mogoče. Kaže pa, da nas inovacije spremljajo kot senca, ki se je ne moremo in ne moremo znebiti. Prišel je pač čas, da se po zaključku polletja ali drugega trimesečja spominjamo vsakovrstnih dogodkov, obvezno poslovanja in vse kar je z njim povezanega, posebej pa tudi inovacij. Obširno poročilo ima tokrat grenak priokus, saj se ravno z začetkom delovanja društva inovatorjev vse obrača na glavo. Morda pa v tem sploh ni ničesar nenavadnega. Tako se namreč skoraj vedno zgodi: sprejme se nek program gospodarske stabilizacije, na slabše gre; sklenejo se nešteti sporazumi o oskrbi z ne vem čem, ničesar več ne dobiš (glej poslovno poročilo o dobavi iz Zenice); najvišji partijski organi sklepajo, da je treba napraviti konec temu, da inovacijski procesi ne stečejo in res je konec; sprejmeš plan, da ga rebalansiraš itd.

Natančneje pogledano pa naša inventivnost nikoli ne počiva. Le obrača se v dokaj nenavadne smeri. Vtis je, da je najmočnejša in najbolj spontana takrat, kadar se je treba nečemu upreti ali se znajti v neki situaciji. Starodavni uporniški duh nam ne dovoli sprejeti in slediti nečemu, kar vsaj malo diši po tem, da je od zgoraj. Tisti zgoraj pa je lahko od koderkoli, to določamo po prosti presoji, lahko je pametno ali ne, saj vendar to sploh ni vprašanje. Pomembno je imeti oporno točko, proti kateri se usmerimo z vso borbenostjo in seveda inventivnostjo. Ves ta zagon je gotovo zelo raznovrsten, utemeljen in neutemeljen, na eni strani v dobri veri, da se mora izkazati pravica, na drugi strani pa tudi preračunljiv. Resnici na ljubo je treba reči, da se v naši sredini komaj najde koga, ki bi ravnal, predvsem pa mislil drugače — kot gospodar. Takega namreč skoraj nimamo za normalnega. Verjetno smo še vedno navajeni na čase, ko so bili gospodarji vedno drugi.

Primerov te navzgor usmerjene energije je nešteto. Veriga kot celota se bori z državo, tozdi se borijo z Verigo ali s skupnimi službami, delovodje z vodji tozdov, delavci s svojimi šefi nasploh, vsi pa z opisi svojih delovnih mest ali z normami. Vseh primerov seveda ni mogoče metati v isti koš. Dokaj razumljivo, in nikjer ni

drugače, je prizadevanje pretežnega dela zaposlenih, da si izboljšajo svoj relativni položaj na delovnem mestu z zmanjševanjem svojih obveznosti, z izboljšanjem delovnih pogojev in podobno, manj pa je normalno in koristno, da se tako ravnanje preseli na tiste, ki imajo močan vpliv na gospodarjenje. Med najbolj neumnimi stvarmi v Verigi pa je gotovo borba tozda proti tozdu, da ne omenjamo še skupnih služb. Na prvi pogled in iz zornega kota nekega tozda gre lahko celo za povsem revolucionarno prizadevanje za pravice delovnega ljudstva, toda z aspekta Verige kot celote to nima nobene pametne razlage. Cilji so ponavadi osebni dohodki, bodisi lastni ali tistih, ki dajejo mnenja ali glasove. Pri tem ni vprašanje, če se podirajo normalni odnosi na internem trgu, zlasti interne cene in razmerja v skupnem prihodu, ali če je treba spremeniti (beri: zmanjšati) plan itd. Povečana inventivnost se kaže tudi pri dokazovanju potrebnosti »svojih« investicij na eni, na drugi strani pa, kako obveznosti iz njih čimbolj zmanjšati ali jih prenesti na druge oz.

kar na Verigo. Pojem Verige je v teh odnosih precej abstrakten, bliže državi kot nam samim.

Prav škoda je, da se vsa ta spretnost, angažiranost, znanje, torej neke vrste inventivnost, ne pretvori v pravi inovacijski proces. Le-ta pa je zelo očitno usmerjan s slučajnostmi in ima na eni strani značaj hobija, na drugi strani pa drobnega zaslužkarstva. Njegovi finančni učinki so na žalost skoraj zanemarljivi.

Ob relativno ugodnem poslovnem rezultatu, ki je v tej številki glasila izčrpno razložen, se zdijo vsi naštetih pojavi morda nekoliko odveč. Toda, če veljajo napovedi o še težjih zunanjih pogojih gospodarjenja, bo postala naša notranja ureditev zadev edina možna rezerva. Izhodišče ravnatelj in razmišljanj skoraj nujno mora biti Veriga kot celota. Motiv bi nam bil lahko že zanesljivo dejstvo, da je nivo osebnih dohodkov v vsakem primeru odvisen le od stanja cele Verige in ne od tega, koliko bo kdo koga.

Proizvodni rezultati v 1. polletju in v juliju

Pred pregledom doseženih proizvodnih rezultatov v mesecu juliju bomo navedli še nekaj podatkov o proizvodnji v prvi polovici letošnjega leta.

V prvem polletju je bilo proizvedenih 10.994 ton izdelkov, od tega eksterne proizvodnje 6.566 ton, interne pa 4.428 ton. V primerjavi s planom je bila skupna količinska proizvodnja za 2 odst. nižja od planirane, interna in eksterna proizvodnja pa sta tudi za 2 odst. nižji od planirane. V odnosu na enako obdobje lani je skupna količinska proizvodnja za 5 odst. nižja, interna je nižja za 12 odst., medtem ko je eksterna proizvodnja na nivoju proizvodnje za isto obdobje lani.

Med posameznimi tozdi sta količinski plan eksterne proizvodnje presegli samo Vijakarna in Verigarna, pri internih proizvodnji so samo Sidrne verige izpolnile planske obveznosti, pri ostalih tozdih pa je količinska interna proizvodnja nižja od planirane. Plan skupne količinske proizvodnje je presegla samo Vijakarna.

Vrednostno znaša skupna proizvodnja za prvo polletje 1.993.093 tisoč din, od tega je vrednost eksterne proizvodnje 1.434.041 tisoč din, vrednost interne proizvodnje pa 559.052 tisoč din. V primerjavi s planskimi obveznostmi je skupna proizvodnja višja za 2 odst., eksterna je višja za 6 odst., interna proizvodnja pa je za 8 odst. nižja od planirane.

Za proizvodnjo v juliju pa velja naslednje:

V juliju je bilo proizvedeno skupaj 1.750 ton izdelkov, to pa je 7 odst. manj kot je bilo planirano. Eksterna količinska proizvodnja predstavlja 55 odst. skupne proizvodnje, dosežena pa je v višini 87 odst. planirane. Presežen je samo količinski plan interne proizvodnje, in sicer za 4 odst. Vsi tozdi imajo količinsko skupno in eksterno proizvodnjo nižjo od planirane, le Sidrne verige so presegle planirano interno proizvodnjo za 7 odst. Tudi plan vrednostne proizvodnje ni dosežen. Plan eksterne proizvodnje so presegle samo Sidrne verige in TIO,

planirana interna proizvodnja je presežena v Vijakarni in Verigarni, samo v Sidrni verigah pa je presežena planirana skupna vrednostna proizvodnja.

Vijakarna je proizvodni plan v kg dosegla v višini 90 odst., kosovno pa v višini 74 odst. Plan ni dosežen pri kovinskih vijakih in pri lesnih vijakih Ø 5,1—6 mm zaradi pomanjkanja kapacitet stiskanja, pri vijakih z žaganog lavo in pri lesnih vijakih do Ø 3 ter 3,1—3,5 mm pa zaradi delovne sile in tekočih okvar strojev. Cinkanje je vzrok za nedoseganje plana pri iver vijakih Ø 3 mm ter pri lesnih vijakih Ø 3,6—4,0 in 4,1—4,5 mm. Zaradi pomanjkanja materiala plan ni dosežen pri razcepkih, žičnikih in zidnih kljukah. Odprema je dosežena v višini 81 odst.

V Verigarni plan ni dosežen zaradi velikih popravil strojev in manj izkoriščenih kapacitet pri ročno varjenih metrskih verigah Ø 9—11,0 mm in pri zaščitnih verigah. Pri verigah z grabeži plan ni dosežen zaradi termične obdelave, pri snežnih

verigah za tovorna vozila in za traktorje pa zaradi pomanjkanja naročil. Odprema zaostaja za planirano za 16 odst.

Sidrne verige so količinsko presegle planirano interno proizvodnjo, eksterna proizvodnja pa je nižja od planirane. Plan ni dosežen pri odgorevno varjenih verigah Ø 13—20 in 21—37 mm zaradi tekočih okvar strojev, manj izkoriščenih kapacitetah in pomanjkanja delovne sile. Zaradi pomanjkanja materiala plan ni dosežen pri odgorevno varjenih verigah nad Ø 37 mm. Odprema zaostaja za planirano za 14 odst.

Kovačnica ni izpolnila planskih obveznosti, posebno slabo je doseganje plana proizvodnje za interni trg. Plan ni dosežen pri dvoverižnih transporterjih zaradi pomanjkanja verig iz internega trga, pri kavljih in škopcih plan ni dosežen zaradi pomanjkanja delovne sile. Pomanjkanje materiala in naročil sta razloga za nedoseganje plana pri odkovkih serijske izde-

Poslovni rezultati v prvem polletju

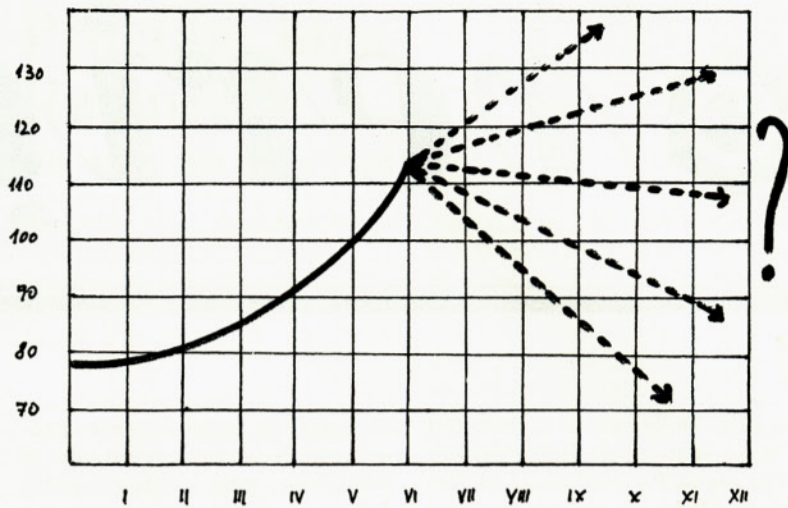
Za poslovanje v letošnjih prvih šestih mesecih je značilno stalno prilagajanje razmeram v gospodarstvu. Vpliv novih predpisov in zakonov smo občutili tudi pri nas. Kljub visokim inflacijskim gibanjem zlasti na področju stroškov lahko ugotovljamo, da so poslovni rezultati kar zadovoljivi. Oskrba z osnovnim repromaterialom in energijo je bila v normalnih mejah, na strani prodaje je bilo zaenkrat dovolj naročil. Manjše zanimanje kupcev na domačem trgu za nekatere izdelke smo nadomestili z izvoznimi naročili, kar je na eni strani izpopolnilo nekatere vrzeli v proizvodnji, na drugi strani pa nam izvozna naročila izboljšujejo devizno bilanco. Zato bo treba do konca leta z vso zavzetostjo izvozne pogodbe izpolniti, da bomo pridobili devizna sredstva za realizacijo naših uvoznih programov, tudi na področju investicij.

Razveseljivo je dejstvo, da nobena temeljna organizacija ni izkazala izgube, kar pa ni bilo značilno za isto obdobje preteklega leta. Prav zato so primerjalni kazalci glede na lan-

sko leto tako ugodni. Doseženi dohodek presega planiranega za 6 odst., ostanek čistega dohodka pa za 38 odst. Poslovni rezultati so različni po posameznih organizacijah, na kar vplivajo različni pogoji gospodarjenja, predvsem tržni položaj. Verigarne še vedno dosega največjo akumulacijo, kar je posledica dohodkovno zanimivega izvoza. Znižale so se terjatve do izvoznih kupcev, to pa je zaradi obračunanih tečajnih razlik prispevalo k večjemu dohodku. Zaenkrat pomanjkanje naročil za verige ni vplivalo na uspeh Verigarne. TOZD Vijakarna je poslovni rezultat izboljšala, čeprav je izvozna realizacija še vedno v izgubi. V TOZD Sidrne verige je na zmanjšani ostanek čistega dohodka vplivalo pokritje obveznega dela stroškov v zalogah gotovih izdelkov. V prihodnjem obdobju pričakujemo odpremo nekaj kompletov verig, kar bo vplivalo pozitivno na rezultat. Kovačnica je v zadnjih dveh mesecih rezultat izboljšala, kar je posledica večje prodaje. Plačana realizacija je bila manjša od fakturirane, kar bomo morali z učinkovito izterjavo kup-

cev popraviti. TOZD Orodjarna izkazuje minimalen ostanek čistega dohodka. Obseg proizvodnje v višini 85 odst. izpolnitve letnega plana ni zadoščal za kritje visokih fiksnih stroškov. TOZD Vzdrževanje izkazuje rezultat, ki je v primerjavi z ostalimi ugoden, za katerega pa vemo, da v prihodnjih mesecih ne bo naraščal zaradi že znanih stroškov, ki bodo nastali. TOZD TIO je dosegel ostanek čistega dohodka pod planiranim. Čeprav so proizvodni plan dosegli, zaostaja za planom prodaja, ki je le 76 %. Porast stroškov je večji kot smo predvidevali in je tako akumulativnost minimalna.

Ugotovimo lahko, da je bilo poslovanje v prvem polletju dohodkovno uspešno. V tem obdobju so se splošne gospodarske razmere v državi še naprej zaostriale. To se najbolj odraža v visoki inflaciji, ki je v preteklih mesecih dosegla letno stopnjo rasti 60 odst. Zaostriala se je notranja nelikvidnost, nazadovali so zlasti realni osebni dohodki. Naj za prikaz predstavimo gibanje osebnih dohodkov v slovenskih železarnah (povprečno na zaposlenega).

Jo, kam sedaj?

DO	I-VI/84	Indeks na I-VI/83
Železarna		
Jesenice	23.382	136
Železarna Ravne	23.225	132
Železarna Štore	26.176	147
Veriga Lesce	22.845	154
Plamen Kropa	22.417	144
Tovil Ljubljana	21.647	131
Žična Celje	22.226	145
Metalurški inštitut	32.314	140
DSSS SŽ	33.252	140
DS IB	30.923	139
SOZD SŽ	23.814	137

Indeksi povečanja osebnih dohodkov v primerjavi s preteklim letom kažejo nominalni porast, ko pa jih primerjamo s stopnjo inflacije oziroma s porastom življenjskih stroškov, opazimo občuten padec, ki pa se še nadaljuje. Iz tabele je razvidno, da je naša DO med predelovalnimi organizacijami na prvem mestu. Pri tem naj še omenimo dejstvo, da smo sredstva za osebne dohodke izplačevali v okvirih družbenega dogovora, saj so zaostajala za rastjo dohodka 31 odst., da se je povečal delež akumulacije v dohodku več kot smo načrtovali in da so sredstva za razširjeno reprodukcijo rastla hitreje kot dohodek. Vse to nam bo omogočilo delen porast sredstev za OD tudi v prihodnjih mesecih.

V obravnavanem obdobju so podražitve osnovnih surovin, energije, prevozov in drugih stroškov presegle vse planirane okvire. Za naše izdelke smo povišali cene v okviru odobrene projekcije delno v juniju, delno v juliju, kar naj bi zadoščalo do konca leta, saj nimamo nobene možnosti nadaljnega povečanja cen. Še zlasti so se po-

večale obresti, saj velja od 1. 5. 84 dalje povečana obrestna mera 42 odst. Tako smo v prvem polletju plačali 83 odst. več obresti kot lani v istem obdobju. Ker so se povečale tako zaloge kot tudi terjatve, smo morali najemati občasne likvidnostne kredite, da nismo zapadli v nelikvidnost. Pravočasno ukrepanje na tem področju bo še zlasti pomembno po 1. avgustu, ko bomo morali ob vsakem dvigu osebnih dohodkov dati izjavo, da imamo vse obveznosti poravnane. Še posebno skrb moramo posvečati pripravi likvidnostnih planov, da ne bi zašli v težave, saj bi bili v primeru nepravilnih obveznosti prizadeti vsi delavci. Zvezni zakon namreč določa, da smeš v primeru nepravilnih obveznosti ali nekrte izgube izplačati le polovico porasta osebnih dohodkov v primerjavi s preteklim letom, kot je ugotovljeno za republiško področje.

V obdobju šestih mesecev nismo uspeli v celoti izpolniti polletnega plana investicij, vendar ne bi mogli reči, da zaostajamo pri realizaciji postavljenih nalog.

V nekaterih primerih je res prišlo do zakasnitev izvajalcev del, v prvem kvartalu pa nismo uspeli vseh investicij finančno realizirati zaradi težke likvidnostne situacije. Kljub temu pa lahko ugotovljamo, da investicijska dela v okviru dogovorjene prioritete normalno potekajo in da bomo do konca leta uspeli realizirati precejšen del plana.

Naj zaključimo z mislijo, ki jo je navedel direktor DO v svojem poročilu, da izgledi do konca leta niso slabi. Seveda pa bomo morali plan proizvodnje izpolnjevati v celoti, prav tako pa tudi izvozni plan. Prav od tega je odvisna realizacija nakupa opreme, s pomočjo katere bi povečali proizvodnjo dohodkovno uspešnih izdelkov.

Marjana Kozamernik

Nadaljevanje s 1. str.

Poslovni rezultati v prvem polletju in v juliju

lave. Odprema je dosežena v višini 73 odst.

Orodjarna je vrednostni plan dosegla v višini 67 odst. Glavna razloga za nedoseganje plana proizvodnje sta pomanjkanje delovne sile in pomanjkanje domačih naročil.

Vzdrževanje je vrednostno doseglo skupni proizvodni plan

v višini 97 odst. Pri interni proizvodnji je plan skoraj dosežen, predvsem pa plan ni dosežen pri eksterni proizvodnji.

V tozdu TIO proizvodnja nekoliko zaostaja za planom. Plan ni dosežen pri pnevmatskih cilindrih Ø 16—25 in 63—80 mm ter pri pnevmatskih razvodnikih NV 10 zaradi pomanjkanja materiala, pri membranskih ci-

lindrih, razvodnikih NV 4 in NV 8 pa zaradi pomanjkanja kapacitet. Pri hidravličnih cilindrih in stiskalnicah plan ni dosežen zaradi pomanjkanja naročil. Odprema je za 9 odst. večja od planirane.

Vrednostni in količinski podatki o proizvodnji po tozdih za mesec julij so razvidni iz naslednjih tabel:

Vrednostna proizvodnja za julij

v 000 din

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan.	dosežena	indeks	plan.	dosežena	indeks	plan.	dosežena	indeks
Vijakarna	42.880	41.729	97	1.160	1.993	172	44.040	43.722	99
Verigarne	63.420	56.471	89	4.179	4.318	103	67.599	60.789	90
Sid. ver.	45.840	68.005	148	56.432	51.226	91	102.272	119.231	117
Kovačnica	42.021	21.205	50	8.950	5.907	66	50.971	27.112	53
Orodjarna	1.115	684	61	12.739	8.659	68	13.854	9.343	67
Vzdržev.	294	36	12	16.783	16.567	99	17.077	16.603	97
TIO	29.511	29.707	101	1.161	258	22	30.672	29.965	98
DO VERIGA	225.081	217.837	97	101.404	88.928	88	326.485	306.765	94

Količinska proizvodnja za julij

v tonah

TOZD	Eksterna proizv.			Interna proizv.			Skupna proizv.		
	plan.	dosež.	ind.	plan.	dosež.	ind.	plan.	dosež.	ind.
Vijakarna	252	226	90	—	9	—	252	235	93
Verigarne	386	363	94	11	—	—	397	363	91
Sidrne verige	318	253	80	704	756	107	1.022	1.009	99
Kovačnica	164	127	77	39	16	41	203	143	70
DO VERIGA	1.120	969	87	754	781	104	1.874	1.750	93

Zahvali

Najlepše se zahvaljujem sindikatu, zdravniku in vsem ostalim, ki ste mi omogočili čudovito klimatsko zdravljenje v Radencih.

Silva Zrim

Prijateljem iz mojega nekdanjega oddelka se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in lepo spominsko darilo. V mojem domu bodo vedno dobrodošli, še posebej jeseni, na pokušini sadov mojega kmetovanja.

Tončka Potočnik

Naloge komunistov pri uresničevanju idejno-političnih usmeritev ZK za razvoj inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja

Predsedstvo CK ZK Slovenije je na svoji seji, ki je bila junija t. l., dopolnilo naloge komunistov pri uresničevanju idejopolitičnih usmeritev ZK za razvoj inovacijske dejavnosti kot množičnega gibanja. Po uspešnih pripravah na problemsko konferenco o omenjenih vprašanih pa tudi po tehtnih razpravah na problemski konferenci je sedaj čas, da v posameznih okoljih in organizacijah ZK na podlagi nalog oblikujejo lastno oceno razmer na tem področju in pripravijo operativne načrte dela.

Priprava operativnih načrtov dela za krepitev inovacijske dejavnosti je dolžnost vseh organizacij ZK v združenem delu, pri tem pa naj celovito upoštevajo na problemski konferenci dogovorjene usmeritve in naloge.

Problemska konferenca, prva te vrste v Jugoslaviji, je nakazala oziroma opozorila na mnogo težav in problemov pri širjenju in uveljavljanju inovacijske dejavnosti. Vedno znova se ugotavlja, da se DO premalo oziroma vse manj zavzemajo za inovacije, predvsem za večje, saj je na inflacijski poti mogoče priti do večjega dohodka neprimerno enostavnejše z višjimi cenami in drugimi metodami.

ZZD daje trdno osnovo in zakonski okvir za široko vključevanje inovacij v proizvodne procese. S številnimi členi določa položaj ustvarjenega dela kot nujne sestavine združevanja dela in sredstev. Zakon o združenem delu tudi opredeljuje naloge DO in piše o neposrednih pravicah inovatorjev, predvsem o materialnih, ki izvirajo iz rezultatov inovacij.

Ponekod v organizacijah združenega dela gledajo na inovacijske pobudnike kot na motilni dejavnik pri mirnem spanju in morajo predlogi za inovacije skozi dolgotrajen postopek preverjanja. Nasploh se to odraža pri idejah, ki le s težavo in z veliko drezanja v osir zagledajo luč proizvodnje. Nekoliko drugače je pri predlogih, ki so že utečeni v proizvodnji in je zato ves postopek krajši.

Ob vsem tem pa se poraja še ljubosumje in zavist ob morebitnih priznanjih in nagradah. Tudi stimuliranje oziroma izplačevanje nadomestil inovatorjem še vedno ne pomeni resničnega materialnega vrednotenja ustvarjalnega dela.

Problematika se izraža tudi v tako imenovani inženirski miselnosti, češ važna je diploma. S tem posameznika takoj postavimo v dokaj visok položaj (beri OD) in ga destimuliramo, da bi se boril in kreativno napredoval, saj mu je papir omogočil to.

V primerjavi s tujino (razvite države) prijavijo v Jugoslaviji na milijon prebivalcev 50 inovacij, medtem ko se številka v razvitih državah vrti od 250 do 500 inovacij. Po številu prijavljenih patentov zaostajamo za povprečjem razvitih držav za več kot 100-krat.

Problemska konferenca je opozorila na te pomanjkljivosti in predlagala, da bi morale gospodarske zbornice poiskati možnost, kako izpeljati hitrejšo oblikovanje metod za določitev inovacijskih standardov. Sprejel naj bi se tudi zvezni predpis, ki bo določil, da se mora dohodek od inovacijske dejavnosti evidentirati za del dohodka, za katerega je dokazano, da izvira iz uporabljenih inovacij, naj bi se zmanjšal davek na dohodek in družbene dajatve, ali pa bi ga bile DO sploh oproščene.

Okvirne smernice za naloge komunistov pri usmerjanju te dejavnosti bi morale tudi komuniste v naši DO spodbuditi, da se v svojih OO ZK in nato še na koordinacijski konferenci opredelijo za ustvarjanje takih razmer, v katerih bo moč uveljaviti celovitost inovacijskih procesov.

Nekaj teh smernic (okvirnih) je:

— doseči samoupravne, organizacijske in materialne pogoje za uveljavljanje inovacijskih procesov, vključno s pogoji za učinkovit prenos inovacij v proizvodno prakso,

— vključevanje inovacijskega iskanja in delovanja med stalne naloge delavcev,

— vgraditev nagrajevanja rezultatov inovacijske dejavnosti v sistem nagrajevanja po delu,

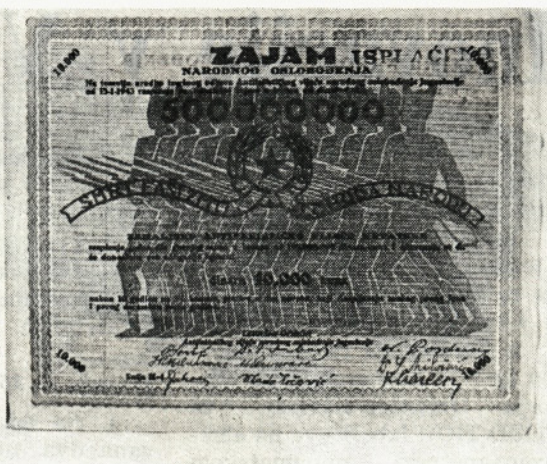
— ustvarjanje pogojev za še množičnejšo inovacijsko dejavnost.

Darko Hanžič

Veriga med 200 največjimi

Gospodarski vestni objavlja seznam 200 največjih delovnih organizacij v Sloveniji. Podatki za uvrstitev so vzeti iz zaključnih računov preteklega leta. Najmočnejša delovna organizacija je TAM Maribor, v letu prej pa je bila to jeseniška Železarna. Pri tem je merilo doseženi dohodek. Po povprečju uporabljenih poslovnih sredstev so na prvem mestu Dravske elektrarne, po doseženem celotnem prihodu pa Petrolova DO Trgovina Ljubljana.

In kje je mesto DO Veriga Lesce? Doseženi dohodek jo uvršča na 129. mesto, lani je bila na 128. mestu. Po številu zaposlenih je prav tako na 129. mestu, lani je bila na 126. me-

Zlata značka za Verigo

Letos je Društvo računovodskih in finančnih delavcev Jesenice praznovalo svoj srebrni jubilej. Tudi naša delovna aktivno vključevala v dejavnost organizacija se je vseh 25 let društva. To je bil razlog, da je v jubilejnem letu prejela zlato značko Zveze računovodskih in finančnih delavcev Jugoslavije.

Osnovne naloge društva so opredeljene v program aktivnosti, ki se zlasti vključujejo v izvajanje ukrepov ekonomske stabilizacije. Tu gre za učinkovito in kvalitetno opravljanje vsakodnevnih nalog pri izvajanju ukrepov ekonomske politike, uresničevanju zakonitosti in pravočasnemu zagotavljanju računovodskih in finančnih informacij. Velika pozornost je dana strokovnemu usposabljanju in izpopolnjevanju znanja računovodskih in finančnih delavcev v zvezi z izvajanjem predpisov in pravočasnim zagotavljanjem podatkov. Tako so organizirani redni seminarji pred pripravo periodičnih računov in zaključnega računa, pa tudi izredni, kadar je to potrebno. Pri tem tesno sodelujejo s Službo družbenega knjigovodstva in Sekretariatom za finance. V zadnjem času pa je opaziti tudi sodelovanje s SZDL, sindikatom in Gospodarsko zbornico.

Uspešno izvajanje programa je v veliki meri odvisno od ra-

čunovodskih in finančnih služb. Prav strokovnost in aktivnost računovodskih in finančnih delavcev lahko v veliki meri pomaga pri izvajanju najrazličnejših zakonov, kar je nujno potrebno, če želimo doseči postavljene cilje. V čimvečji meri je potrebno spoštovati načela kodeksa poklicne etike finančno-računovodskih delavcev. Osnovne naloge, s katerimi bi lahko prispevali k uresničevanju ekonomske stabilizacije, so naslednje:

— delavcem je treba zagotavljati realne in pravočasne podatke o rezultatih dela in poslovanja,

— zagotoviti je treba spoštovanje zakonitosti in samoupravno razpolaganje z družbenimi sredstvi,

— zagotoviti izboljšanje finančne discipline na vseh področjih,

— pri delitvi družbenega proizvoda večji del nameniti povečanju materialne osnove dela.

To je le del nalog, postavljenih pred finančno-računovodske delavce. Ostale so vsakodnevne, takšne, katere rešujemo bolj ali manj uspešno tudi pri nas.

Naj zaključim s čestitko Društvu FRS Jesenice ob nje-govi 25-letnici in zahvalo za prejeto priznanje.

Marjana Kozamernik

Nov stroj za proizvodnjo rudarskih verig

V juliju smo v naši delovni organizaciji naredili za proizvodnjo rudarskih verig spet korak naprej. Kot nekakšen uvod k programu »Energetika« je bil dobavljen varilni stroj za varjenje rudarskih verig. Po temeljitih pripravah je TOZD Vzdrževanje s svojimi skupinami opravil vsa dela, od izdelave temeljev do priklopa stroja, v zelo kratkem času.

Nekaj tehničnih podatkov o stroju:

Dimenzijsko območje:

13...26 mm (razred 8)

Zmogljivost stroja:

6...3 člani na minuto

Priključna moč stroja:

180 KVA

Poraba hladilne vode:

50 dm³ na minuto

Poraba komprimiranega zraka:

60 NL na minuto

Regulacija varilnega toka je tiristorska, varilni proces pa se krmili s simaticom in analognim računalnikom. Vsi pomembni parametri se nastavlajo s pomočjo digitalnega displeja (številčnega zaslona). Omembe vredna so tudi brezkontaktna induktivna stikala, ki bodo precej zmanjšala število napak in zastojev, kar se je pri klasičnih končnih stikalih redno dogajalo. Stroj ima zelo močno konstrukcijo; proizvajalec je napravil z vsemi spremembami na stroju velik korak naprej v proizvodnji — varjenju rudarskih verig.

Po mesecu dni obratovanja (na dve izmeni) se je pokazalo, da stroj obratuje s predvideno kapaciteto; vsi zastoji pa so bili samo posledica pomanjkanja orodja. Do danes (14. 8. 1984) je bilo izdelane 11 ton verige.

Za zaključek moram še enkrat pohvaliti TOZD Vzdrževanje za vzorno in odgovorno opravljeno delo.

Jože Miklič

Inovacije v Verigi

V drugem trimesečju leta 1984 je služba za inovacije sprejela naslednje predloge:

1. Predlog št. 15/84, Kociper Štefan iz TOZD Vijakarna: Zica za stiskanje kovic CZ D 3,2 × 4,5 z luknjo.

2. Predlog št. 16/84, Petrovič Igor iz Komercialnega sektorja (monter-serviser za TOZD TIO): Izboljšava na elektromagnetnem pnevmatskem razvodniku PRDS 2522 (ideja in tudi vzorec).

3. Predlog št. 17/84, Hanžič Darko, tehnolog v SKK: Ideja — izboljšava na viličastem bremenskem kavlju VOVK Ø 6, 9, 13, 16 in 18.

4. Predlog št. 18/84, Jemc Ciril iz TOZD Verigarna: Ideja — novi zatik za verigo za gozdarstvo (sedaj varjena izvedba).

5. Predlog št. 19/84, Jemc Ciril iz TOZD Verigarna in Žagar Marjan, tehnolog v DSSS: Novi snežni verigi; Sprint »V«.

Samo 5 predlogov v drugem trimesečju letošnjega leta pomeni komaj eno tretjino normalnega števila predlogov za enako obdobje. Nekaj se je zataknilo. Kaj? To bodo morali ugotoviti po TOZD skupaj z vodji TOZD, vodji inovacijskih krožkov in primerno ugotovitvam tudi ukrepati. Ne moremo si predstavljati, da je sedaj, ko imamo društvo inovatorjev, močno upadla inovacijska dejavnost. Tudi izvršni odbor društva inovatorjev bo moral na svoji prvi seji sprejeti ustrezne sklepe, da bi ponovno oživel delovanje inovatorjev. Služba za inovacije bi morala dobiti vsaj 15 prijav na vsake tri mesece.

V omenjenem obdobju je strokovna komisija za obravnavanje inovacijskih predlogov pripravila naslednje predloge za komisije za delovna razmerja po TOZD:

9. seja — 10. 5. 1984

1. Predlog št. 15/76: predlog za izplačilo tretjega posebnega nadomestila. S tem izplačilom prenehajo pravice predlagateljev.

2. Predlog št. 5/83: predlog za izplačilo prvega posebnega nadomestila.

3. Predlog št. 18/83: predlog za izplačilo prvega posebnega nadomestila. Sledili bosta še dve izplačili.

10. seja — 1. 6. 1984

1. Predlog št. 19/83: predlog za izplačilo posebnega nadomestila. Predlog po izplačilu se arhivira, ker izdelek ni po standardih.

2. Predlog št. 52/83: predlog se bo ponovno obravnaval po izdelavi orodja. Takrat bo tudi izračunana nova realna lastna cena.

3. Predlog št. 17/84: Komisija je mnenja, da ostanemo pri sedanjem načinu in obliki varovanja bremenskih kavljev VOVK in predlaga, da se predlog zavrne.

4. Predlog št. 15/84: predlog za izplačilo posebnega nadomestila.

5. Predlog št. 62/83: predlog za izplačilo enkratnega posebnega nadomestila obema predlagateljema.

11. seja — 15. 6. 1984

1. Na seji sta bila obravnavana dva ugovora na prijavo št. 53/83 Razpeta, ki obravnava novo snežno verigo z jeklenim montažno-držalnim stranskim obročem in ki je predmet patentne prijave št. P 754/83 na Zvezni patentni zavod v Beogradu. Strokovna komisija je bila mnenja (na osnovi sprejete dokumentacije), da pripadajo pravice do prijave št. 53/83 le Razpet Jerneju in Pfajfar Jožetu. Komisija je obvestila vse, ki so ugovarjali predvsem na idejo o verigi, da se lahko na sklep komisije pritožijo DS TOZD Verigarna. To so naredili štirje predlagatelji iz Komercialnega sektorja, medtem ko drugi, ki je vložil ugovor, ni koristil svoje pravice. Dokončno o tem predlogu bo odločal delavski svet TOZD Verigarna na svoji prvi seji.

12. seja — 19. 6. 1984

1. Predlog št. 54/83: predlog komisije, da se predlog zavrne, ker ni tehnične narave.

2. Predlog št. 55/83: komisija predlaga, da se predlog zavrne, ker ni tehnične narave.

3. Predlog št. 56/83: komisija je ugotovila, da predložena embalaža ne predstavlja neko posebnost in zato predlaga, da se predlog zavrne, ker ni inovacija.

4. Predlog št. 57/83: komisija predlaga zavrnitev predloga, ker ni tehnične narave.

Komisije za delovna razmerja po TOZD so dokončno odločale o naslednjih predlogih:

1. Kovačnica

1. 1. Predlog št. 26/79, Harinski Jože iz TOZD Orodjarna in Lužnik Franc iz razvoja: Izboljšava postopka izdelave veznih členov. Komisija je sprejela sklep o izplačilu tretjega posebnega nadomestila, in sicer: Harinski Jože 47.869,50 din in Lužnik Franc 20.515,50 din, skupaj 68.385,00 din. S tem izplačilom usahnejo pravice do predloga predlagateljema.

1. 2. Predlog št. 34/82, Bizjak Marjan in Lužnik Franc, oba iz službe razvoja: Prebijanje lukenj namesto vrtanja na izdelkih vezni člen in škopci. Komisija je sprejela sklep o izplačilu tretjega posebnega nadomestila, in to Bizjak Marjanu 21.915,50 in Lužnik Francu 9.392,00 din, skupaj 31.307,50 din. To je tudi poslednje izplačilo posebnega nadomestila na osnovi določil člena 25 Pravilnika o inovacijah.

1. 3. Predlog št. 45/83, Tožmažič Marjan in Beguš Karel, oba iz TOZD Kovačnica: Nov način izdelave stremen škopcev po DIN 82101 od 2 t do 16 t. Kom-

misija je sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila za prvo leto koriščenja predloga in to obema predlagateljema enak znesek 12.117,50 din, skupaj 24.235,00 din. Predlagateljema pripada še izplačilo PN za leto 1984 in 1985.

1. 4. Predlog št. 2/84, Jelenc Dušan, Pertnač Tine, Knežević Dane in Ovsenik Franc, vsi iz TOZD Vzdrževanje: Izboljšava na tesnenju startnega ventila pri padalnem kladivu KPH 1250. Komisija je sprejela sklep, da vsak od predlagateljev prejme enkratno posebno nadomestilo v višini 2.000,00 din, skupaj 8.000,00 din.

1. 5. Predlog št. 3/84, Hanžič Darko, tehnolog pri SKK: IDEJA — odprava ročnega kovanja pri izdelavi žagastega naslona za IMT. Komisija je sprejela sklep, da se izvrši preizkus predloga na enostavnem orodju in pri uspešnem preizkusu naroči TOZD izdelavo orodja. Po začetni redni proizvodnji bodo šele tekle pravice predlagatelja do PN.

1. 6. Predlog št. 15/76, Mešiček Bagdan, Bizjak Marjan, Resman Franc, Zorman Brane, Petrač Tine, Arh Tine, Veren Bela in Knežević Dane: Vrtalna priprava za vrtanje klinov za IMT. Komisija je sprejela sklep, da se izplača tretje posebno nadomestilo vsem predlagateljem enako in to 5.300,00 din, skupaj 42.400,00 din, to je hkrati tudi na osnovi 25. člena pravilnika poslednje izplačilo PN.

1. 7. Predlog št. 5/83, Hanžič Darko, tehnolog pri SKK: Nov tehnološki postopek izdelave napenjalnega kavlja št. 3. Komisija je sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila za predlog v višini 4.386,50 din.

1. 8. Predlog št. 18/83, Horvat Martin iz TOZD Kovačnica: Utopno kovanje drsnega obroča Ø 19 mm. Komisija je sklenila, da pripada predlagatelju na osnovi 25. člena pravilnika izplačilo treh posebnih nadomestil. Za prvo leto koriščenja predloga pripada avtorju PN v višini 39.194,00 din.

1. 9. Predlog št. 19/83, Hanžič Darko, tehnolog pri SKK: Hladno stiskanje sornikov po DIN 82101 za G 4 — 1; 1,6 in G 6 — 1; 1,6, Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila v višini 30.039,00 din. Po tem izplačilu se predlog arhivira.

1. 10. Predlog št. 52/83, Hanžič Franc, vodja TOZD Kovačnica: Nov način izdelave spojnega člana t 50 in t 60 (2 kosa hkrati). Komisija je sprejela sklep, da se čimprej omogoči preizkus orodja in nato iz dela lastna cena izdelka, prihranek in posebno nadomestilo.

1. 11. Predlog št. 17/84, Hanžič Darko, tehnolog pri SKK: Izboljšava na viličastem bremenskem kavlju VOVK Ø 6, Ø 9, Ø 13, Ø 16 in Ø 18 (nastavek za varovalko). Kom-

misija je sprejela sklep, da ostane pri stari obliki varovalke in da se predlog ne osvoji.

2. Verigarna

2. 1. Predlog št. 38/83, Potočnik Franc iz projektive in Kovač Boris, Arh Tine, Pertnač Tine iz TOZD Vzdrževanje: Zamenjava ignitronov s tristorji pri varilnih strojih. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila, in sicer: Potočnik Francu 29.750 din, Arh Tinetu 1.750 din, Kovač Borisu 1.750 din in Pertnač Tinetu 1.750 din, skupaj 35.000 din (drugi del — enak — je izplačal TOZD Sidrne verige).

2. 2. Predlog št. 59/83, Bernard Zlato in inž. Štabi Đuro, oba iz TOZD Verigarna: Izboljšava pranja filtrov v novi galvaniki. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu in to: Bernard Zlatu 6.120 din in Štabi Đuru 5.880 din, skupaj 12.000 din.

2. 3. Predlog št. 9/84, Bernard Zlato in Štabi Đuro, oba iz TOZD Verigarna: Izboljšana izvedba odzračevanja filter črpalk na galvanski liniji bobnov. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu, za oba enako 3.000 din, skupaj 6.000 din.

2. 4. Predlog št. 10/84, Rems Vito (ml.), Lilek Stane, Kobal Janez in Smolej Tone, vsi iz TOZD Vzdrževanje: Izboljšava pri vzdolžnem obrezu zvara pri vseh KEH strojih. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila, in sicer: Rems Vitu 5.600 din, Lilek Stanetu 800 din, Kobal Janezu 800 din in Smolej Toniju 800 din, skupaj 8.000 din.

3. Vijakarna

3. 1. Predlog št. 15/84, Kociper Štefan iz TOZD Vijakarna: Zica za stiskanje kovic CZ D

3,2 × 4,5 z luknjo. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu v višini 12.500 din.

4. Sidrne verige

4. 1. Predlog št. 38/83, Potočnik Franc iz projektive in Arh Tine, Kovač Boris, Pertnač Tine iz TOZD Vzdrževanje: Zamenjava ignitronov s tiristorji pri varilnih strojih za varjenje verig. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila, in sicer: Potočnik Francu 29.750 din, Arh Tinetu 1.750 din, Kovač Borisu 1.750 din in Pertnač Tinetu 1.750 din, skupaj 35.000 din (skupaj je torej PN za ta predlog 70.000 din).

4. 2. Predlog št. 49/83, Pogorevc Hubert, Panker Franc iz TOZD Sidrne verige in Magdič Ljubo iz TOZD Vzdrževanje: Izboljšava na vlečnem stroju »Buldog«. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila, in sicer: Panker Francu 12.500 din, Pogorevc Hubertu 10.000 din, Magdič Ljubi 2.500 din, skupaj 25.000 din.

5. Orodjarna

5. 1. Predlog št. 1/84, Jelenc Dušan iz TOZD Vzdrževanje: Izboljšani krmilni ventil pri ravninskem brusilnem stroju ZOCCA. Komisija je sprejela sklep, da se izplača predlagatelju enkratno posebno nadomestilo v višini 6.000 din.

5. 2. Predlog št. 8/84, Jakič Milan iz TOZD Orodjarna: Držalo obdelovanca pri erozimat. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu za predlog v znesku 1.500 din.

Na kraju bom izrazil upanje, da bo po končanih počitniških mesecih služba zopet dobivala predloge za obravnavo, kakor vsa leta doslej.

Albin Lampe

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam kuhinje in sindikatu za darila in lepe želje. Vsem želim veliko delovnih uspehov.

Mara Gajser

Ob upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavcem v skladišču orodja, vodstvu TOZD in vsem ostalim sodelavcem za lepa darila, ki mi bodo drag spomin. Vijakarni in vsej Verigi pa želim še mnogo delovnih uspehov.

Nežka Vodišek

Ob moji petdesetletnici se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam ter OOS TOZD Vijakarna za darilo, čestitke in dobre želje.

Darinka Medved

Ob moji upokojitvi se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Kovačnica za izkazano pozornost, lepo in praktično darilo. Vsem skupaj želim še nadalje veliko delovnih uspehov in osebnih sreč!

Marica Rajer

Najlepše se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata skupnih služb za pozornost ob moji 50-letnici. Obenem se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste prispevali za darilo, s katerim ste me zelo presenetili in razveselili. Iskrena hvala za čestitke in dobre želje, posebna zahvala pa velja Heleni, Ivanki in Olgi.

Milena Golob

Nad vse ste me razveselili s čestitkami in darili ob moji 50-letnici. Vsem prisrčna hvala!

Cveta Višnar

KAJ SO VREDNOTE IN PRIDOBITVE REVOLUCIJE?

Zadnje čase skorajda ni svečanosti ali pomembnejšega sestanka, na katerem ne bi ta ali oni govornik z bolj ali manj ostrimi besedami obsodil delovanje posameznikov ali skupin proti vrednotam in pridobitvam revolucije in ustavne ureditve. Na nekakšna vrenja na naši politični sceni pa opozarjajo tudi skorajda neopazne vesti o političnih procesih ter aferah z novinarji, uradništvu in še zlasti kulturniki. Čeprav našo najširšo (apolitično) javnost, kot se zdi, bolj zanima olimpiada, hkrati pa zaposluje vprašanje preživetja z vse manj vrednim mesečnim zaslužkom, ne bo odveč, če si vzame čas tudi za premislek o na prvi pogled tako samoumevni stvari, kot so pridobitve in vrednote revolucije.

To, kar naj bi za nas pomenilo varovanje ustavne ureditve, vrednot in pridobitev revolucije, vgrajenih v sistem socialističnega samoupravljanja, namreč v tujini interpretirajo kot ogrožanje svobode mišljenja in človekovih pravic v naši državi, saj so nas, kot je dejal Djuranović »razglasili malodane za državo s totalitarnim režimom, v kateri so ogrožene človekove pravice in svobode« (Delo, 31/7-84).

Pozivi k obračunavanju s sovražnikom so resnično ostri: »Z njimi ne more biti idejnega, ne političnega kompromisa, tam pa, kjer se gre direktno za ogrožanje našega družbeno-ekonomskega in političnega sistema in pridobitev revolucije, je treba ustrezno ukrepati.« (Ali Šukrija, predsednik predsedstva CK ZKJ, Borba 31/7-84). »Ne smemo dovoliti, da bi nam sedanji problemi, ne glede na to, kako težki so, potemnili sliko doseganega razvoja in dosežkov. Nikomur ne smemo dovoliti, da nas pri tem ovira, odločno se moramo zoperstaviti rušilnemu delovanju antisocialističnih sil, ki zlorabljajo sedanjo situacijo z namero spodkopavati velike pridobitve naše revolucije.« (Josip Vrhovec, član predsedstva SFRJ, Borba 28-29/7-84). »Vsak poskus kontrarevolucionarnega delovanja, s katerekoli strani prihaja, ne glede na to, kdo ga je organiziral in v katerem delu države, bo onemogočen z brezkompromisno in odločno akcijo ZKJ, delavskega razreda in celotne naše skupnosti« (Živko Grubor, sekretar predsedstva CK ZK BiH, Borba 28-29/7-84). »Predsedstvo CK ZKS zavezuje vse člane ZK, predsedstvo RK SZDL Slovenije pa poziva vse aktiviste te množične frontne organizacije, da preprečijo vsakršno enostransko in tendenciozno prikazovanje in razlago povojnih družbenih razmer, ker menita, da nikakršno razčiščevanje napak in zlorab, nobena presoja preteklosti ne sme in ne more biti opravičilo za poskuse razvrednotenja pridobitev in vrednot NOB in revolucije, ki so vgrajene v temelje socialističnega samoupravnega sistema. V tem pogledu ni in ne more biti popuščanja.« (Delo, 11/7-84).

Seveda ne ostaja le pri ostrih besedah. Država posega tudi po »neizogibnih represivnih ukrepih«, ki pa, kot je dejal Djuranović, »verjetno niti ne bi bili nujni, če bi bila naša idejnopolitična akcija pravočasna, jasna in učinkovita.« Djuranović je opozoril na potrebo, »da si v sedanjem družbenem trenutku vodilne sile naše družbe, predvsem Zveza komunistov, prizadevajo za jasno diferenciacijo med tistim, kar je dejansko kritika in prid nadaljnjemu razvoju socialističnega samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije na eni ter politične aktivnosti skupin in posameznikov, ki delujejo s protisamoupravnih in protisocialističnih pozicij, ki torej vlečejo nazaj, na drugi strani.« Poudaril je, da »mora biti tudi naša politična linija povsem jasno definirana«.

In kako vsi ti pozivi odzvanjajo v sedanjih razmerah v naši poprečni zavesti? V zavesti, ki jo je formiralo lagodno življenje »na kredit« ob oboževanju tradicij in ljudi, ki so bili na čelu vsesplošnega razcveta, za katerega se je zdelo, da mu ne bo konca. V zavesti, ki si je navadila pridobitve meriti z lahko dosegljivimi užitki, materialnimi dobrinami, solidnim nagrajevanjem slabega dela ali celo nedela, socializacijo vseh težav in problemov. V zavesti, ki naj se sedaj kar naenkrat odpove temu merilu in začne perspektive svojega življenja meriti z merilom svetovnih cen, svetovne produktivnosti, zahtev svetovnega tržišča in konkurence? V zavesti, ki se mora kar naenkrat sprijazniti — in to čisto zares — s stiskanjem pasu, povečanjem intenzivnosti in kvalitete dela ob padanju realnega standarda, s socialno ogroženostjo nekaterih slojev prebivalstva, nezaposlenostjo, pomanjkanjem teh ali onih izdelkov, možnostjo nakupa le za devize ali pod roko, zapiranjem tovarn in podobno.

Mar se ta zavest ne čuti prevarana, ogoljufana? Mar se ne čuti upravičeno zbegana in vznemirjena? Mar se v tem življenjskem obratu iz večrajšnje lagodnosti v današnjo trdo realnost takorekoč čez noč odpovedati večrajšnjim (materialnim) merilom vrednot in pridobitev revolucije

in prevzeti neka nova, po katerih se ji sedanost ne bi kazala kot rezultat večrajšnje vsesplošne korupcije, zlorab položaja, anarhije, medsebojnega izkoriščanja, manipulacij z lažnimi obljubami? Mar ni povsem nekaj normalnega, da sedaj, tako kot doslej nevajena presoje, s prstom kaže na tistega, ki ji je pogrnjal mizo, da je jemala z nje, ki jo je vodil in mislil namesto nje, kot na svojega sovražnika, krivega, da te čarobne »mizice pogrni se« ni več? Mar je kaj lažjega, kot vdati se takšnemu razmišljanju, če je le tisti, ki ga razglasa, pri tem dovolj glasen?

Miselni napör, ki ga zahteva lastna presoja, seveda ni nekaj tako udobnega kot prevzem tujega mišljenja, še zlasti, če se sklada z našimi iz vsakodnevne prakse vzetimi občutki, po katerih so pridobitve revolucije neustvarjalnost (največ je vredno najbolj umazano, s primitivnimi sredstvi opravljeno fizično delo), lahek zaslužek, duhovna lenoba, zadovoljevanje najbolj elementarnih potreb, kopicenje materialnih dobrin in zaničevanje intelektualnega dela, ki je nekaj neproletarskega, elitističnega ...

Toda, če hočemo vedeti, kaj pravzaprav so vrednote in pridobitve revolucije, se mora misel povzpeti nad to grobo vsakdanjo prakso, ki megli tako pogled na preteklost kot sedanost in perspektive, ki se odpirajo v prihodnosti. Vrniti se mora k svojim izvorom, tja, od koder se je podala na neko pot, ki se ji reče spreminjanje sveta, obstoječih razmer in odnosov, revolucija. Slike Marxa, Engelsa, Kardelja in Tita ne kraste brez vsakega pomena zgolj iz nekakšne pobožne navade kongresnih dvoran, ko politične organizacije ocenjujejo svoje delo in sprejemajo dolgoročnejsše programe.

Vrednote in pridobitve revolucije vsekakor niso zgodbice, ki jih z medaljami ovešeni borci pripovedujejo pionirskom na pohodih po spominskih poteh NOB in revolucije.

To so dejanski koraki organiziranja delavskega gibanja, ki si je za cilj zadalo (spet besede, ki nam brez teoretičnega znanja, kaj malo povedo) »osvoboditev dela in človeka«.

Tako kot je meščanska revolucija pometla s fevdalnimi privilegiji in tlačana osvobodila spon, ki so ga vezale na fevdalca (»enakost, bratstvo, svoboda« je bilo geslo francoske revolucije), tako naj bi socialistična revolucija odpravila kapitalistično privatno lastnino, kot tisti družbeni temelji, ki je omogočal kapitalistično izkoriščanje in dotedanjšega delavca proletarca-nelastnika postavila za gospodarja tako njegovega minulega dela (kapitala) kot novoustvarjene vrednosti.

Bistvo je v tem, da ne gre več za neke verbalne pravice, za izbiro programa te ali one stranke, temveč za pridobitev dejanske ekonomske moči tistega, ki dela, da sam oblikuje pogoje in odloča o rezultatih svojega dela. Gre za to, da se preseže tisto stanje, v katerega meščanska revolucija pušča delavca še vedno ujetega in ki ga Marx označuje s pojmom ekonomske alienacije (odtujitve).

Meščanska revolucija je pomemben korak v osvoboditvi človeka. S tem, ko je bil odpravljen cenzus za volilno pravico (»Cenzus je zadnja politična oblika priznavanja privatne lastnine.«), ko je »razglasila rojstvo, stan, izobrazbo, zaposlitev za nepolitične razločke« in »ne glede na te razločke razglasila, da je sleherni član ljudstva v enaki meri deležen pri suverenosti ljudstva«, je bila, kot pravi Marx, izvršena politična emancipacija. Toda privatna lastnina produkcijskih sredstev, kot tisti temelji, ki omogoča lastniku prilastitev presežne vrednosti, razredno delitev de-

la na ukazovalno in izvrševalno funkcijo ter s tem tira ene (nelastnike-delavce-proletariat) v duhovno in materialno bedo, drugim pa (na račun siromašnja prvih) omogoča duhovno rast in materialno bogatenje, celovit razvoj osebnosti, samopotrjevanje — polarizacijo, ki se danes kaže v odnosih med razvitim severom in siromašnim jugom, med nerazvitimi in razvitimi — je ostala nedotaknjena. Pravica razpolaganja s produkcijskimi sredstvi daje človeku moč razpolaganja z ljudmi. Socialistična revolucija pa naj bi to moč razzrušila v njenem lastnem temelju, torej z odpravo privatne lastnine nad produkcijskimi sredstvi. To šele naj bi pomenilo dejansko (ne le politično) emancipacijo, osvoboditev »dela in človeka«.

Ta dejanski korak moramo razumeti kot tisto, kar sicer imenujemo vrednote in pridobitve revolucije, kot sovražno dejavnost, kot napad na vrednote in pridobitve revolucije pa torej vse tisto, kar vleče nazaj, kar hoče restavrirati stanje, odnose in razmerja, ki so bila vzpostavljena pred tem korakom.

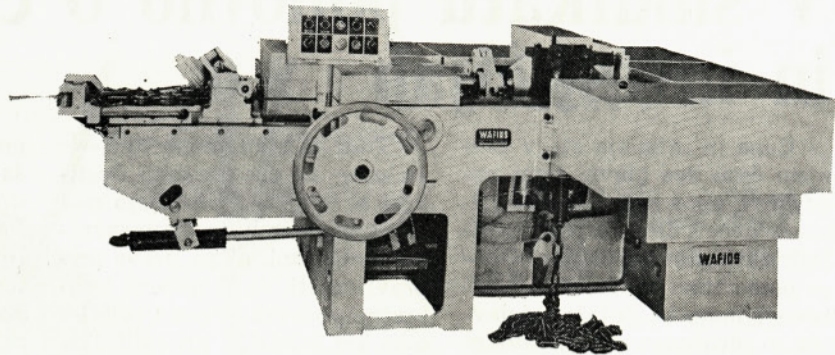
Nesporno je, da so bili pri nas z revolucijo vzpostavljeni osnovni pogoji (družbena lastnina), da bi delavski razred obvladal celotno družbeno reprodukcijo, da so subjektivne sile (predvsem gre tu za sluzga Kardeljevi pronicljivosti in ustvarjalnosti) vlagale velike napore v to, da bi delavski razred s pomočjo ustreznih mehanizmov komuniciranja in odločanja (delegatski sistem) obvladal odtujene centre ekonomske moči, kakor tudi, da do odtujevanja presežne vrednosti še vedno prihaja — da vse to delo še ni zaključeno, da se v praksi nenehno srečujemo z različnimi dilemami in alternativami, med katerimi je treba oceniti, katera je tista, ki odpira pot naprej in katera nas vleče nazaj v že preseženo stanje.

Za razčiščevanje teh dilem in alternativ pa je seveda potreben dialog, toda v okviru, ki je, kot vidimo, dovolj jasno razmejen in določen. Ta okvir ne pomeni ukinitve meščanskih političnih svobod oziroma vrnitve v obdobje pred meščansko revolucijo, temveč napolnitev človekovih pravic in svobod s dejansko človeško vsebino: da je vir vseh pravic delo, da je vsak-poskus vzpostavitve odnosov, v katerih bi si posameznik, skupina, sloj (politična ali državna birokracija, tehokraci) ali stranka prilastila pravico, da v imenu delavca razpolaga z rezultati njegovega dela, kot tudi vsak poskus blokiranja ali manipulacij z informacijami, ki so pomembne za delavčev odločanje in razpolaganje z ustvarjeno vrednostjo, kontrarevolucionarno dejanje.

Sedanji čas — to nenehno poslušamo — zahteva jasno diferenciacijo med tistim, kar je dejanska kritika in prid nadaljnjemu razvoju socialističnega samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije na eni ter politične aktivnosti skupin in posameznikov, ki delujejo s protisamoupravnih in protisocialističnih pozicij, ki torej vlečejo nazaj, na drugi strani« (Djuranović). Zato je prav, da smo si vsi na jasnem — vsaj v grobem — s kriteriji, v okviru katerih mora potekati ta diferenciacija. Zato, da se ne bi pustili zavesti tako ali drugače usmerjenim demagogom in da hkrati ne bi dopustili ne v ožjem in ne v širšem okolju skupinam, ki bi si želele nasilno prislastiti svoje pozicije, da bi na žrtvenik revolucije v spravo za svoje grehe in odstopanja darovale kakšnega poljubno izbranega »grešnega kozla«, in da po drugi strani ne bi zapadli v tisto povampirjeno vrsto socialističnega barbarstva, ki nam je znan pod imenom stalinizem.

Zato kaže zaključiti z mislijo Josipa Vrhovca: »Boj moramo voditi predvsem z idejno in politično akcijo, s tem, da krepimo resnične vrednosti našega sistema, njegovo odprtost in širino, razvijajočo demokratični dialog z vsemi tistimi, ki iščejo po poteh socializma, s tem da negujemo marksistično in znanstveno kritiko, da podpiramo ustvarjalnost in da krepimo družbeno in humanistično funkcijo umetnosti in kulture.«

Božidar Lakota

Novi upogibalni stroj

Nove strojne kapacitete

Kronološki pregled proizvodnje v Verigarni kaže, da iz leta v leto prehajamo na izdelavo verig iz kvalitetno zahtevnejših materialov. Seveda se temu pogoju moramo prilagoditi tudi s primernim strojnim parkom. Prav to pa je bilo osnovno vodilo, da smo opremili strojni park v Verigarni še z enim upogibalnim in enim varilnim strojem za proizvodnjo visoko odpornih verig v območju od Ø 4—10 mm znamke Wafios.

Zakaj Wafios.

Po razpisu v Uradnem listu št. 11 od 11. 3. 1983 in ponovno v št. 23 od 13. 5. 1983, se je javila samo firma Wafios. Pričakovali smo ponudbe še od firme Vitari in MRP.

S firmo Wafios sodelujemo že 30 let in v tem času še ni prišlo do nobenih problemov glede kvalitete strojev. Po zaključenih pogodbah smo sredi julija dobili in takoj montirali v novem prizidku Verigarne naslednja stroja:

1. Upogibalni stroj Wafios KEB 4.1 delovno območje 4—10 mm učinek do 90 čl/min

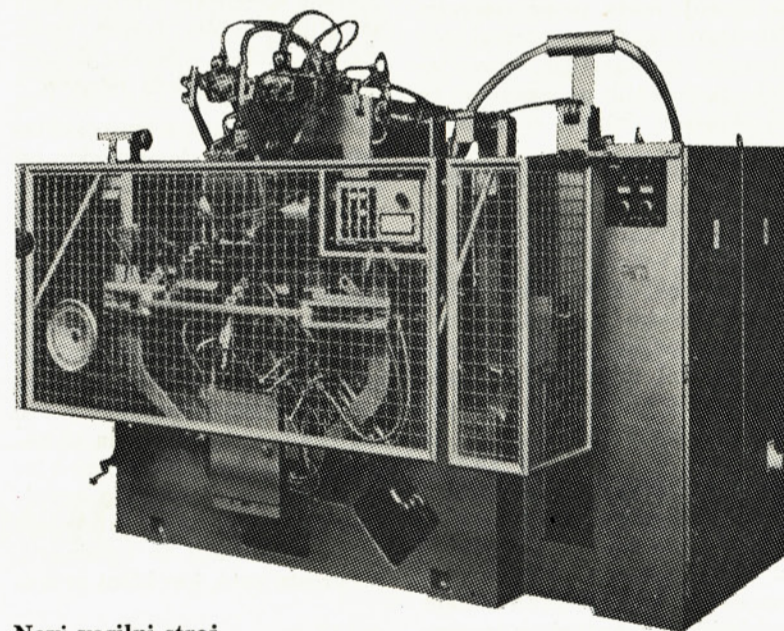
priključna moč 5,5 KW poraba zraka 260 l/min teža 4200 kg

2. Varilni stroj Wafios KEH 4 delovno območje 5—10 mm učinek 40—60 čl/min priključna moč 80 KVA poraba zraka 20 l/min poraba vode 8 l/člen teža 2600 kg

Območje varilne sposobnosti je izbrano v tistih dimenzijah, ki so trenutno najbolj iskane na trgu. Obenem pa z navedenim strojnim parkom dosežemo še sledeče prednosti: — hitrejše priučevanje novih delavcev, — manjši asortiment rezervnih delov, — lažje in boljše vzdrževanje strojev, — večja zainteresiranost dobaviteljev strojev za učinkovit servis in — lažje premeščanje delavcev med posameznimi stroji.

Oba stroja sta od konca julija že v normalnem proizvodnem procesu, predvsem po za slugi strokovno usposobljenega delovnega kadra v Verigarni.

Franc Bregar

Novi varilni stroj

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.

V sindikatu ponovno o cenah in investicijah

Cene in inflacija sta v zadnjem času dve glavni temi pogovorov, upov in bojzani številnih delavcev, direktorjev, političnih aktivistov in drugih. Oboje pomembno vpliva na družbenoekonomski položaj delavcev v združenem delu, zato ni nič čudnega, če v sindikatu temu namenjajo veliko pozornost. Pa ne da bi samo dajali pobude in predloge državnim organom, gre predvsem za to, koliko smo v sindikatu usposobljeni in odločni spopasti se s stroški in cenami ter investicijami in seveda preko tega tudi z inflacijo.

Nov način oblikovanja cen, odločnost, da (ponovno) uveljavimo ekonomske kriterije gospodarjenja — vse to začnemo uvajati v pogojih nestabilnosti tržišča in vseh drugih dokaj nenormalnih okoliščin, kar bi ob popolni spontanosti delovanja vseh stroškovnih in cenovnih mehanizmov pripeljalo do katastrofalne inflacije. Zato je bila z dogovorjeno politiko cen in projekcijo cen za letos predvidena tako najvišja rast cen, kot tudi dinamika njihovega povečevanja. Gotovo je, da so tudi v projekciji še slabosti, nekatera neustrezna cenovna razmerja in podobno, toda projekcije se je na vsak način treba držati, če hočemo kolikor toliko brzdati inflacijo. V republiških sindikalnih forumih je bila seveda podprta selektivnost uresničevanja politike cen in so bila zavržena stališča o enotnih cenah (tako v teritorialnih okvirih kot v dejavnosti). Gotovo je, da je pri oblikovanju cen treba upoštevati specifičnost pogojev pridobivanja dohodka in zatečeno raven cen, toda projekcija cen je vendarle zgornja meja, pa ne samo to, ni mogoče kar brez utemeljitev posegati po najvišjih »dovoljenih« povečanjih cen, posebej če ni stvarnih dokazil o nujnosti takšnih povišanj.

Najnovejši podatki kažejo, da je večina predlogov za nove cene preseгла okvire projekcije in da večina delavcev v ozdih, posebej pa delegati v delavskih svetih niso bili in niso objektivno seznanjeni z vsemi »medicami tolikšnih povečanj cen lastnih proizvodov in storitev. Ne gre samo za veri, ne posledice v inflacijski spirali, gre tudi za vednost o povsem konkretnih ekonomskih sankcijah, ki bodo doletele tiste OZD, ki bodo bistveno odstopali od projekcije cen. V zvezi s tem je sindikalna organizacija premalo odločno take informacije zahtevala od poslovnih organov in strokovnih služb oziroma tudi sama (prek sindikalnih poverjenikov) in organom upravljanja pa tudi delavcem posredovala opozorila o problematiki cen in inflacije ter sankcij.

Gotovo to ni lahka naloga, saj sindikalni aktivisti tudi niso vedno dovolj usposobljeni za take razprave. Tu pa lahko pomaga tudi občinski svet pa republiški odbor sindikata dejavnosti.

Tudi na tako imenovane »sirove cene« ne gre pozabiti. Dostikrat se v OZD pritožujejo nad »izsiljevalskimi« samoupravnimi sporazumi, ni pa prave pripravljenosti, da bi navedli konkretne podatke oziroma podpisnike kot kršitelje, prijavi. Dela za samoupravno delavsko kontrolo ne manjka.

Naslednji problem so investicije. Sindikat ima (zakonske) možnosti dajati mnenja k investicijskim predlogom. Seveda sindikat zanima predvsem, kakšne pogoje dela in osebne dohodke bo prinesla nova investicija. Očitno pa se sindikalne organizacije do sedaj niso kaj dosti ukvarjale s tem, saj smo v preteklosti dosti investirali, po-

goji dela se pa često kar slabšajo in slabšajo, da o osebnih dohodkih sploh ne govorimo. Pa še nekaj je pomembno pri investicijah: sindikalna usmeritev je, da imajo v današnjem položaju osebni dohodki prednost pred investicijami. Dogaja se, da je organizacija združenega dela v izgubi, pa še vedno investira, kar je popolnoma nesprejemljivo. Nekaj drugega pa je, da taka investicija pomeni prestrukturiranje in odpravljanje vzrokov izgube. Pri vseh investicijah pa bi bilo poleg bančnih kreditov in lastnih sredstev boljše uporabljati možnost angažiranja sredstev občanov, kar zakon dopušča.

Iz informacij RS ZSS

Dopust tako ali drugače

Dočakali smo tisto težko pričakovano poletje — pojem sonca, morja in počitka — letni čas, ki večinoma pomirjevalno vpliva na dokaj hiter ritem in način dandanašnjega življenja. Celo velika vojna žarišča po svetu je vročina malo »umirila«, vendar bodo očitno medsebojne sovražnosti počakale skorajšnje hladnejše dni, in se nadaljevale.

Vse leto so nam misli, kot nekakšna »rdeča nit«, navezujejo na dopust. Zanj hranimo proste dni, kupujemo dopustniško opremo in garderobo, seveda pa so v vse večji meri te dobrine materialne narave odvisne od posameznikovih financ. Le-te marsikomu že med letom pošteno načenjajo živce, vendar se kljub slabim časom spremembi okolja — čeprav skromnejši — le malokdo odpove.

Dokaj poceni, nasproti ostalim možnostim, je še vedno letovanje v našem počitniškem domu v Crikvenici. Ima lepo obalno lego, je urejen in skrit v zelenju, skratka prijeten za dopustniško lenarjenje. Čeprav marsikomu ni všeč tudi na dopustu srečevati ljudi iz vsakdanjega okolja, se nas je letos prav za naš dom odločilo več kot prejšnja leta, Res da so nekateri vsakoletni obiskovalci letnega, vendar, če realno ocenimo, so mnogi iz čisto drugih vzrokov koristili te ugodnosti. Preprosto zato, ker hišni prora-

čun večje obremenitve, ki bi nastala z letovanjem kje drugje, ne bi prenesel.

Vedno pričakujemo, da bo naš dopust naj, naj. Sijalo naj bi sonce, vendar ne prevroče, radi bi izbrano hrano, dobro družbo, čisto morje brez meduz in ježev, vse skupaj pa naj bi bilo — kar je za nas, Gorenjce, še malo bolj važno — poceni.

Kaj in koliko od tega je dobil posameznik, je, če izvzamemo naravne pojave, odvisno od njega, zbrani družbi pa po sliki sodeč, ni bilo hudega.

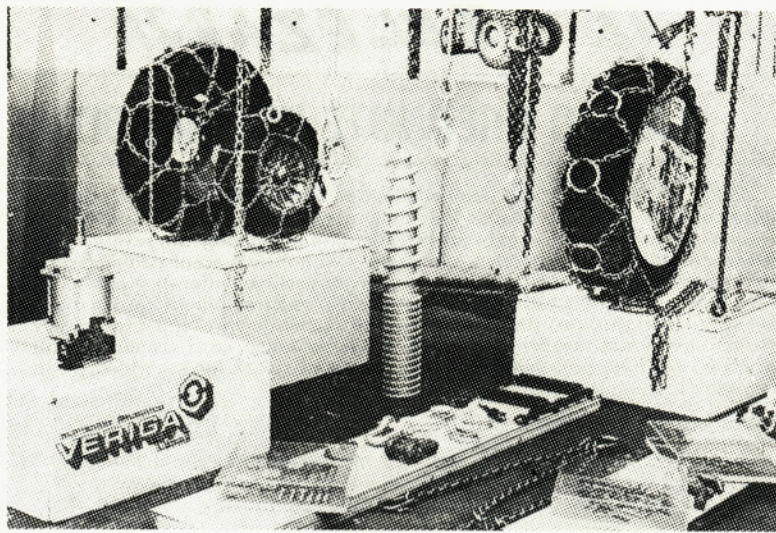
Sicer pa, poletje se bliža koncu in še ena velika skrb, namreč kako čimbolje preživeti dopust, je za nami.

M. Finžgar

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta EKREMA HALACEVIČA se iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem, OOS TOZD Kovačnica za poklonjeno cvetje, govorniku za tople poslovilne besede, godbi za žalostinke, tozdu Vijakarna za podarjen venec in denarno pomoč. Najlepša hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje ter izpolnili njegovo zadnjo željo in se poslovili od njega pred DO in na rodnem pokopališču.

Zena Djemila, sinova Sejdo in Edi

Sejem bil je živ...

Rezultat nekega zapažanja

Uspešnost vsakega dela je odvisna od motivacije in okoliščin, ki se pojavijo v nekem okolju, še posebej pa od organiziranega pristopa, ki zahteva opredelitve o ciljih, nosilcih in rokih načrtovanih aktivnosti. Ko izvajanje steče, je smotrno vsako preteklo dogajanje oplemenititi z analizo, na osnovi katere lahko sklepamo o doseženi uspešnosti dela, istočasno pa si pridobimo izkušnje za boljše načrtovanje ali korekcijo bodočih aktivnosti.

Na takih izhodiščih smo se dežurni delavci v tovarni odločili, da pri opravljanju nalog dežurnega, ki so opredeljene in se nanašajo predvsem na operativna posredovanja takrat, ko je potrebno, poizkušamo na osnovi poznavanja delovne organizacije in lastnih izkušenj dobiti odgovore na vprašanja:

— s kakšnimi minimalnimi rezervami razpolagamo pri izkoriščanju razpoložljivega delovnega časa,

— kakšna je učinkovitost našega dela

— kakšna je urejenost našega delovnega okolja.

S skromno organiziranim pristopom in minimalno statistično obdelavo ugotovljeno zapažanje kaže naslednjo sliko o našem delu:

— izkoriščenost delovnega časa je ustrezna v Vijakarni in Verigarni, v Sidrnih verigah bi jo lahko izboljšali za 2,5 odst., v Kovačnici za 3,7 odst., v Orodjarni za 3,1 odst., v Vzdrževanju za 6,2 odst. in v DO 2,7 odst. Ti podatki kažejo, da bi lahko v DO izdelali 3,6 odst. več, kar bi se rezultiralo v

40.000 kg višji proizvodnji mesečno, letno je to že skoraj 500 ton ali približno 10 starih milijard prihodkov več. To bi dosegli praktično brez večjih naporov, le z boljšo delovno disciplino.

— Pokazalo se je, da je učinkovitost dela najboljša v Vijakarni, Verigarni in Orodjarni, dobra v 90 odst. v Sidrnih verigah, dobra v 86 odst. v Kovačnici, dobra v 86 odst. v Vzdrževanju in dobra v 89 odst. času v TIO.

— urejenost delovnega okolja, ki je tudi eden od pomembnih faktorjev, pa je bila ustrezna v 72 odst. primerov v Vijakarni, v 58 odst. v Verigarni, v 58 odst. v Sidrnih verigah, v 43 odst. v Kovačnici, v 90 odst. v Orodjarni, v 81 odst. v Vzdrževanju in v 48 odst. v TIO. Te ugotovitve kažejo, da je splošna urejenost delovnega okolja v naši DO slaba z izjemo Orodjarni in Vzdrževanja, ki imata to področje boljše urejeno.

Pričujoča kratka analiza potrjuje nekatera dejstva, ki so v tovarni že tudi splošno znana, pa je izredno težko zadevo izboljšati, oziroma, vedno obstajajo razlogi za objektivizacijo stanja. Namen tega pisanja je v tem, da se pokaže, da obstajajo še rezerve, da sicer niso velike, vendar so, in da je pogostokrat zelo malo napora in pripravljenosti potrebno, pa že krenejo stvari na bolje. Ne na koncu, bo primerjava vlila tudi del tekmovalnega duha, kar je takrat, ko se ta rezultira v boljšem delu, pozitivno.

Dežurni delavci v DO

HUMANO RAVNANJE ŠOFERJA AVTOBUSA

Večkrat lahko preberemo o nehumanem odnosu šoferjev avtobusov do potnikov.

Na letošnjem 7. tradicionalnem srečanju aktivov delovnih invalidov Slovenskih železarn, ki je bilo na Jesenicah, pa smo bili priče izjemno humanemu ravnanju šoferja avtobusa — Mestni potniški promet »INTEGRAL«, Jesenice — tov. REMAR Jožeta.

Na omenjenem srečanju smo si ogledali tudi Bleiški grad. Tu pa je eden od udeležencev dobil srčni napad. Ker

po več klicih in po polurnem čakanju ni bilo rešilnega avtomobila, je imenovani prevzel odgovornost na sebe in je z avtobusom pripeljal potnika do zdravstvenega doma na Bledu. Pri nujenju prve pomoči pa sta se še posebno prizadevala tov. Dragutin Gvozdič in Jože Sovič — delavca Železarne Jesenice in »Verige« iz Lesc.

Udeleženci 7. Tradicionalnega srečanja iz aktiva delovnih invalidov Železarne Ravne izrekamo vsem trem tovarišem iskreno zahvalo. Tone Kunej

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

tozd Sidrne verige:
Kamenšek Darko,
Hrustič Šemso,
Pretnar Janez,
Perko Franc,
Mengeš Boštjan

tozd Verigarna:
Čizmič Bojan,
Dolanc Branko,
Svetina Toni,
Osterc Srečko,
Pernuš Ljubo
Kavaš Miha,
Malnar Jože

tozd Vijakarna:
Koser Roman,
Meze Janez,
Lazarevič Stana,
Hočvar Anton,
Ankerst Tomaž,
Grgič Ivo,
Milovanovič Vujadin

tozd Kovačnica:
Hribar Vlado

tozd Vzdrževanje:
Gabor Janez

tozd Orodjarna:
Prešeren Robert,
Onič Bojan,
Dežman Janez,
Razinger Slavko

Splošni sektor:
Hilohnič Zdenka

Prišli iz JLA:

tozd Vzdrževanje:
Jug Iztok,
Čop Jože,
Trpin Majaz

tozd Kovačnica:
Golub Dušan

Tehnični sektor:
Peterman Janko

Prenehali z delom:

tozd Vijakarna:
Demšar Ljudmila,
Podpac Milan,
Turk Boštjan,
Vodišek Neža,
Šabič Refik

tozd Kovačnica:
Rajer Marija,
Kolbl Rafko,
Rebolj Mirko

tozd Vzdrževanje:
Čufer Daniel
Knavs Vinko

tozd Verigarna:
Humar Sonja

tozd TIO
Tomič Slavko

SKK:

Pikon Zvonka
Splošni sektor:
Gajzar Marija

Poročili so se:

Hrast Zorko iz tozda Orodjarna in Časar Marija iz tozda Verigarna,
Pirc Anton iz Tehničnega sektorja.

Rodili so se:

Kokalj Janku iz tozda TIO hči Metka,
Železnjak Terezija iz tozda Verigarna in Železnjak Dušanu iz tozda Vzdrževanje hči Nataša,
Čabrič Fikret iz tozda Verigarna hči Alma,
Debec Marku iz tozda Orodjarna hči Mirjam.

Kadrovska služba

Ob upokojitvi

V juliju je zaključila z delom pri nas Pika — Zvonka Pikon. Opravljala je delo administratorja statistika v službi kontrole kvalitete celih 26 let. Delo zahteva vestnega in natančnega delavca, kar je naša Pika tudi bila. Vse naloge, ki jih ni bilo malo, je zanesljivo in ekspeditivno opravljala, ob tem pa je bila navadno vedra in imela je posluš za sodelavce. Zato smo radi delali z njo. Vsi ji želimo, da bi se v zasluženem pokoju dobro počutila.

Sodelavci

Te dni bo odšla v pokoj naša sodelavka Pavla Mulej, zaposlena v okrepčevalnici.

Mlada Pavla Mulej je bila najprej brigadirka, kasneje se je zaposlila na blejski ekonomiji in delala tudi v menzi šumske ekonomije. V Verigi se je zaposlila leta 1955 v Vijakarni. Po uvedbi čajne kuhinje je postala Pavla prva kuharica v Verigi. Kuhinja je bila v sedanjem skladišču okrepčevalnice. Sodelavcem je pripravljala sendviče, kuhala črno kavo (projo) in čaj. Postregla jim je tudi z mrzlim čajem in pivom. Po izgradnji sedanjega okrepčevalnice se je preselila iz kleti in s sodelavkami pripravljala tople obroke ki so bili veliko skromnejši od današnjih. Delavci so bili takrat skromnejši kot danes, ko se norčujejo iz kruha in celo mesa. Radi tudi pozablajo, da je lažje

kritizirati kot pa dobro kuhati. V obratih družbene prehrane je delo vse prej kot lahko. To je občutila tudi Pavla, ki je zgubila zdravje in zadnjih sedem let delala le po štiri ure. Včasih je bilo zelo težko, toda Pavla je delala s srcem in močno voljo. Besed ne ali ne morem ni poznala. Sodelavke so jo imele radi, saj jim je vedno priskočila na pomoč.

Za dolgoletno delo se ji toplo zahvalujemo in ji želimo v pokoju veliko lepih let.

Sodelavke okrepčevalnice

Konec letošnjega junija se je starostno upokojila Rajer Marija.

V Verigo je prišla 16. 5. 1949. leta v Vijakarno, po nekaj letih se je zaposlila v Kovačnici. Tu je vztrajala do upokojitve. Opravljala je predvsem dela pri razrezu materiala. Delo ni bilo vedno lahko, saj je bilo potrebno dvigati in prenašati težke surovce. Vendar nikdar ni odrekla, saj je dobro vedela, da je treba delo opraviti temeljito in brez godrnjanja. Bila je tihha, skromna in vestna delavka. Taka je bila tudi pri sodelovanju v razvoju samoupravne socialistične družbe.

Želimo ji zaslužen počitek z željami, da nas še večkrat obišče in povpraša za naše težave, pa tudi uspehe.

Sodelavci
iz TOZD Kovačnica

Člen?

Večje je telo — večje so kosti. (Kosti so opora telesu)

— Odgovor na vprašanje: »Zakaj pišeš?«

»Nekdo« se sprehaja od aperitiva do aperitiva — S kosi papirjev v mogočno malico! Se zgodi, da bi mi »nekdo« zlomil svinčnik in mi zatrl čustva — naj bom avtomat!

Veselica? »Nekdo« se veseli, drugi pa ne ve, česa naj se veseli, ker je bil že v začetku pripravljen na vlogo pohojene mravlje.

Zanimiva je Verbinčeva (Slovar tujk str.: 562) razlaga — potencial..., potencialna energija v fiz.: energija mirujočega telesa, ENERGIJA, KI JO IMA TELO ZARADI SVOJE LEGE ALI POLOŽAJA npr. — NAPETA VZMET (prepis). Naj pripomnim: »Akumulator človeškega organizma ne napajata le kruh in vino!«

— Pripadnost DO in ustvarjanje dohodka..., potencirajo izpovedno potrebo! (Čas in prostor sta spremenljiva, zgodovina pa se ponavlja) — V hlačah ni ničesar. Pas ne zmore zadržati razlike med delom in pogledi na delo.

Drugače? Z delom si prislužim nov svinčnik. Zlomljenega spravim v vitrino na vidno mesto, tako kot to pesem — plod padlega svinčnika.

ČLEN?

Galopirala sem v blatu in izgubila podkve!
TU SEM.
Iz lesa in slame?
S pocinkano glavo in jeklenim mednožjem.

OSTRUŽEK?

Uporabna surovina!
Tu sem, sem, kar sem —
ČLEN nekje v sklopu VERIGE!

Pohojene mravlje srbe v podplate,
bosa galopiram v dolg makadam.

Ljubim te izžeta dojlja (tovarna)!

Tudi jaz bom našla svoje podkve.

Roni

Zahvale

Ob težki izgubi drage žene, stare mame REZKE BELTRAM, se iskreno zahvaljujem godbi na pihala, sindikatu za denarno pomoč namesto venca ter ostalim, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Viktor, hčerka Greta ter vnuki Dragica, Ludvik in Danijel

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečena sožalja. Sodelavcem iz SKK pa še za venec in spremstvo na njeni zadnji poti.

Vlado Dobar z ženo, brat Slavko in sestra Dragica

Ob smrti mojega očeta se sodelavkam in sodelavcem najlepše zahvaljujem za izrečena sožalja in spremstvo na zadnji poti.

Gvido Melink z družino

Ob boleči izgubi sina JANEZA ČOPA se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za denarno pomoč, poklonjeno cvetje, za izrečeno sožalje in spremstvo na zadnji poti.

Mamica Krista Cop

Ob smrti moje mame se zahvaljujem vzdrževalcem za podarjen venec ter godbi na pihala za odigrane žalostinke. Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečena sožalja in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoči sin Jože Črnilec z družino

Ob smrti mojega očeta IVANA KRIVCA se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za podarjeni venec, izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti.

Milan Krivec z družino

Naš ata inovator (prosti spis)

»Preklete sranje,« je bil po kosilu hud naš ata, ko je bral Delo, »v Ljubljani je celo morje politikov ves večerajšnji dan ugotavljalo, da je pri nas premalo inovacij, doma naj bi ostali pa bi bila to vsaj racionalizacija.« Seveda sva se zaradi ljubega miru z njim strinjala le z našo mamo. »Tale pa res vedo o inovacijah in izumih,« je nadalje modroval ata. »Pismo, vsak dan pa tudi spreminjaš mnenje,« sem mu ugovarjal, »ravno včeraj si klel, da vsak dan pogruntajo kaj novega, kaj pa je to drugega kot inovacije?« »Hudiča, ne pa inovacije, po teh njihovih inovacijah nas vse

bolj vrag načinja,« je prilil ata. Mama je zaskrbljeno dvignila pogled iznad Jane in svetovala atu, naj ne bere časopisa, ko se zraven vedno jezi. »Tiho stara, še ti mi boš solila pamet, ko je že drugih volov preveč,« je bil še bolj hud ata.

»Benti, še sam bom prijavil nekaj inovacij, saj bi prišel kakšen dinar povrh zelo prav,« je sklenil ata. »Saj, saj,« je bila spravljava mama, »jaz nimam ničesar za obleči, si bom vsaj lahko kaj novega kupila.« »Ti, če misliš, da bom dajal denar za tvojo afnarijo, se preklete motiš,« je bil spet rdeč v glavo naš ata, »vsa omara je

polna tvojih cunj, jaz pa hodim okoli v strganih gatah.« »Ata, glavno je zdravje,« sem skušal pomiriti duhove. »Ti mulo, v strganih gatah hodim zaradi tvojega diskača in modnih traparij tvoje stare,« se ni dal ata. »Če bom kaj kupil, si bom kupil vrtni stroj za fuš, pa pika,« je bil ata dokončen.

Po nekaj dneh, ko sem prišel iz šole, je ata sedel za mizo in nekaj računal. Očala so mu zlezla na konec nosu in v takšnem stanju ga je najbolje pustiti na miru, sicer je ogenj v strehi. Ravno sem jo hotel po-

Nadaljevanje na 8. str.

